

Екологічне право

УДК 349.6

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18357866>

**Правова доктрина сталого розвитку лісів у контексті
Європейського зеленого курсу**

Кравчук Володимир Миколайович,

доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного,
адміністративного та міжнародного права
Волинського національного університету імені Лесі Українки, м. Луцьк,
Україна, <https://orcid.org/0000-0001-8332-3523>

Спєсївцев Денис Сергїйович,

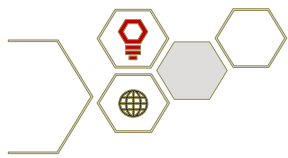
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Волинського національного університету імені Лесі Українки, м. Луцьк,
Україна, <https://orcid.org/0000-0001-7337-7907>

Старчук Оксана Володимирівна,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Волинського національного університету імені Лесі Українки, м. Луцьк,
Україна, <https://orcid.org/0000-0003-2816-9951>

Прийнято: 17.12.2025 | Опубліковано: 30.12.2025

Анотація: У статті досліджується європейська модель сталого лісокористування та її значення для України в контексті євроінтеграційних

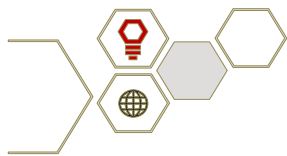

процесів і реалізації кліматичної політики. Автори акцентують увагу на тому, що лісове господарство є невід’ємною складовою сучасної екологічної та економічної стратегії ЄС, оскільки ліси виконують ключові функції: вони є природними поглиначами вуглецю, осередками біорізноманіття та важливим ресурсом для розвитку біоекономіки. Європейський зелений курс, Лісова стратегія ЄС до 2030 року, Європейський кліматичний закон та пакет законодавчих ініціатив «Fit for 55» формують комплексну правову базу, яка визначає напрями сталого розвитку лісів, їх охорони та відновлення.

Для України імплементація цих документів має стратегічне значення: дозволить гармонізувати національне законодавство з європейськими стандартами, забезпечить адаптацію лісових екосистем до зміни клімату, модернізувати управлінські механізми та запровадити цифрові технології у сфері лісовпорядкування, здійснити підтримку сталого рівня лісозаготівлі. Україна вже досягла важливих результатів на шляху до членства в ЄС, завершивши двосторонній скринінг із Європейською Комісією, що створює сприятливі умови для подальшої імплементації європейських стандартів у сфері лісового господарства.

Сталий розвиток лісового господарства має не лише екологічний, а й соціально-економічний вимір. Лісова біоекономіка здатна забезпечити створення нових робочих місць, розвиток інноваційних технологій та підвищення добробуту місцевих громад. Водночас у воєнних та повоєнних умовах охорона лісів набуває особливого значення як стратегічний ресурс для екологічної та економічної безпеки держави.

Імплементація європейської моделі сталого лісокористування в Україні є необхідною умовою для досягнення екологічної стійкості, гармонізації законодавства та інтеграції у європейський правовий простір. Це дозволить поєднати економічне зростання, соціальний добробут та охорону природних ресурсів, забезпечуючи стратегічний розвиток держави у відповідності до

європейських цінностей та цілей сталого розвитку, а також з врахуванням викликів воєнної агресії.

Ключові слова: ліси, сталий розвиток лісів, стале лісокористування, лісове господарство, екологічна політика, Європейський Союз.

Legislative doctrine of the sustainable development of forests in the context of the European Green Deal

Volodymyr Kravchuk,

Doctor of Law, Professor, Professor of the Department of Constitutional, Administrative and International Law, Lesya Ukrainka Volyn National University, <https://orcid.org/0000-0001-8332-3523>

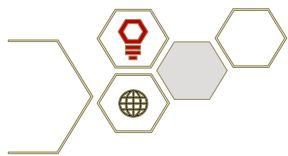
Denis Spiesivtsev,

Candidate in Law, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Civil Law Disciplines, Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-7337-7907>

Oksana Starchuk,

Candidate in Law, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Civil Law Disciplines, Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-2816-9951>

Abstract: The article examines the European model of sustainable forest management and its significance for Ukraine in the context of European integration processes and climate policy implementation. The authors emphasize that forestry is an integral part of the European Union's current environmental and economic strategy, as forests serve key functions: they are natural carbon sinks, centers of biodiversity, and an important resource for the development of the bioeconomy.

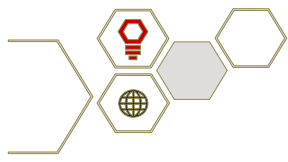
The European Green Deal, the EU Forest Strategy for 2030, the European Climate Law, and the Fit for 55 legislative package form a comprehensive legal framework that defines the directions for sustainable forest development, protection, and restoration.

The implementation of these documents is of strategic importance for Ukraine: it will harmonize national legislation with European standards, ensure the adaptation of forest ecosystems to climate change, modernize management mechanisms, introduce digital technologies in the field of forest management, and support sustainable logging levels. Ukraine has already achieved key milestones on its path to EU membership by completing a bilateral screening with the European Commission, which creates favorable conditions for the further implementation of European standards in the forest sector.

Sustainable forest management has not only environmental but also socio-economic dimensions. The forest bioeconomy can create new jobs, develop innovative technologies, and improve the well-being of local communities. At the same time, in wartime and post-war conditions, forest protection takes on particular importance as a strategic resource for the environmental and economic security of the state.

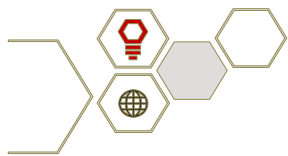
The implementation of the European model of sustainable forest management in Ukraine is a necessary condition for achieving environmental sustainability, harmonising legislation, and integrating into the European legal space. This will help combine economic growth, social well-being, and the protection of natural resources, ensuring the strategic development of the state in accordance with European values and sustainable development goals, also taking into account the challenges posed by military aggression.

Keywords: forests, sustainable forest development, sustainable forest management, forestry, environmental policy, European Union.

Постановка проблеми. Останніми десятиліттями в Європейському Союзі активно обговорюється питання про те, якою має бути сучасна парадигма взаємодії людини з природою. Одним із результатів цієї дискусії стало започаткування заходів, спрямованих на формування нової лісової стратегії Європейського Союзу. Важливо підкреслити, що ця стратегія повинна органічно вписуватися в Європейський зелений курс та спиратися на цілі ЄС у сфері збереження біорізноманіття до 2030 року. Зміна епохи принесла нове бачення розвитку цивілізації, яке справедливо вирішили будувати на принципах сталого розвитку. Саме цей шлях вважається єдино правильним, адже він поєднує економічне зростання, соціальний добробут і турботу про природні ресурси, що мають залишитися для майбутніх поколінь. Таке бачення підтримують як організації, що використовують природні багатства у виробництві, так і ті, що прагнуть мінімізувати вплив людської діяльності на екологічні процеси.

Лісове господарство на міжнародному рівні визнане важливою складовою частиною кліматичної політики, що затверджено зокрема у Рамковій конвенції ООН про зміну клімату, Кіотському протоколі, Паризькій угоді тощо. [1, с. 82]. Сталий розвиток лісового господарства передбачає приведення лісових екосистем до цільового стану, який би відповідав як екологічним, так і соціально-економічним вимогам. Це, в свою чергу, потребує модернізації управлінських механізмів, цифровізації процесів лісовпорядкування, а також гармонізації національної лісової політики з європейськими стандартами сталого управління [2, с. 65]. Основними інструментами сталого розвитку лісового господарства на національному рівні є національні лісові програми, що сприяють адаптації лісів до зміни клімату шляхом імплементації концепції сталого ведення лісового господарства як механізму боротьби зі знелісненням та деградацією лісових екосистем [3, с. 404-405].

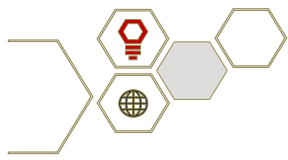
Ліси ЄС виконують ключову екологічну, економічну та соціальну функцію. Вони є природними поглиначами вуглецю, осередками біорізноманіття та важливим ресурсом для сталого розвитку. ЄС виробив комплексну правову базу, що поєднує регламенти, директиви та стратегії, спрямовані на охорону та відновлення лісів. Таким чином, аналіз основних правових актів ЄС в частині сталого розвитку лісового господарства сприятиме пошуку оптимальних шляхів їх імплементації у вітчизняну законодавчу базу та формуванню механізмів їх практичної реалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема правового регулювання екологічної стійкості лісів, сталого розвитку лісового господарства в ЄС, імплементації стандартів ЄС у вітчизняне законодавство, а також моделювання механізмів їх реалізації в Україні виступає предметом дослідження як юристів, так і дослідників у інших наукових напрямках.

Значний внесок в аналіз законодавчого регулювання правового регулювання використання та охорони лісів в Україні зробила Заверюха М.М. [4], в тому числі проаналізувавши особливості правової охорони лісів в умовах воєнного часу [5]. Актуальні питання охорони лісів досліджували в своїх наукових розвідках Юшкевич Х.В. [6], Спесівцев Д. С. [7] та ін.

Крім того, проблеми законодавчого забезпечення екологічної стійкості лісів загалом та в умовах воєнного та повоєнного відновлення України досліджував Гордійчук М.А. Зокрема, запропоновано авторське визначення законодавчого забезпечення екологічної стійкості лісів в Україні [8] та наголошено на необхідності суттєвого оновлення вітчизняної законодавчої бази, орієнтованої на досягнення загальновизнаних світовим співтовариством Цілей сталого розвитку у сфері лісового господарства [9].

Досвід європейських держав, переважно членів ЄС, досліджено в наукових напрацюваннях Лукомської А.Є., Ярошенка А.С. [10], Іванюти С.П., Якушенка Л.М. [1], в тому числі стале ведення лісового господарства в умовах зміни клімату опрацьовано Волковською Ю. І., Дубовічем І. А. [3].

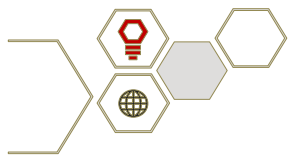

Стратегічні вирішення Європейським Союзом питань, пов'язаних зі зміною клімату, та моделювання євроінтеграційних перспектив України розглянули Ямненко Т.М. та Григорович М. В. [11].

Окремо варто виділити ряд аналітичних матеріалів, які стосуються питань порівняльного законодавства щодо: збереження та відтворення лісів у державах-членах ЄС, підготовлені Дослідницькою службою Верховної Ради України [12]; відповідності державної політики України у сфері збереження біорізноманіття пріоритетам та цілям Європейського зеленого курсу [13]; реалізації Європейським Союзом «Зеленого курсу» [14] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Не зайвим буде нагадати, що Європейська Комісія 30 вересня 2025 р. визнала, що Україна досягла важливої віхи на шляху до вступу до ЄС, завершивши двосторонній скринінг з Європейською Комісією. Двосторонній скринінг розпочався у липні 2024 року, і швидке завершення стало можливим завдяки відданості, професіоналізму та мотивації України щодо проведення реформ, узгодження стандартів ЄС та приєднання до родини ЄС. Під час двостороннього скринінгу Комісія та Україна провели ретельне вивчення кожної сфери політики (також відомої як розділи переговорів) та дотримання Україною законодавства ЄС у кожній сфері, а Україна визначила чіткі плани щодо узгодження з правилами. Цей процес дозволяє Комісії визначити, наскільки добре Україна підготовлена до членства, та формує важливу технічну основу для подальшого прогресу в переговорах [14].

Однак процес адаптації вітчизняної правової системи до екологічних стандартів ЄС (в тому числі в аспекті екологічної стійкості лісів в рамках реалізації Цілей сталого розвитку), формування моделей та інструментів забезпечення екологічної стійкості лісів з врахуванням наслідків воєнної агресії потребують гнучкого підходу в даному питанні та наукового осмислення.

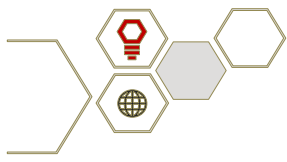
Крім того, забезпечення ефективного наукового супроводу лісогосподарської діяльності визнано серед напрямків, передбачених Операційним планом заходів з реалізації у 2025—2027 рр. Державної стратегії управління лісами України до 2035 р. [16].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою цієї статті є розробка рекомендацій щодо використання екологічних стандартів ЄС в аспекті екологічної стійкості лісів в умовах реалізації євроінтеграційних прагнень України та з врахуванням реалій воєнного стану.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- проаналізувати основні документи ЄС у сфері сталого ведення лісового господарства;
- окреслити інструменти для модернізації управління лісами;
- визначити роль України у євроінтеграційному процесі через гармонізацію екологічної та лісової політики з ЄС.
- обґрунтувати правові орієнтири для України у сфері лісового господарства, які дозволять поєднати євроінтеграційний курс із завданнями сталого розвитку та кліматичної політики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відтак, однією з базових стартових правових позицій ЄС в цьому питанні можна вважати ухвалену Європейською Комісією в грудні 2019 року Європейську зелену угоду (The European Green Deal) [17]. Це нова стратегія зростання, метою якої є перетворення Європейського Союзу (ЄС) на справедливе та процвітаюче суспільство, що живе в сучасній, ресурсоефективній та конкурентоспроможній економіці, яка досягне нульових чистих викидів парникових газів до 2050 року та відокремить економічне зростання від використання природних ресурсів [17]. Для досягнення кліматичної стійкості до 2050 року Європейський Союз визначив пріоритетними два напрямки: радикальне зменшення викидів та масштабне відновлення екосистем. Це має

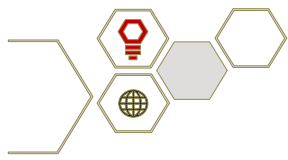

забезпечити повну адаптацію європейської спільноти до нових кліматичних реалій.

20 травня 2020 року в структурі Європейської зеленої угоди прийнято спеціальну Стратегію збереження біорізноманіття (Biodiversity Strategy to bring nature back into our lives) [18], в якій прописано 17 ключових показників, яких мають досягти європейські країни. Серед них, зокрема, сувора охорона щонайменше третини природоохоронних територій ЄС, включаючи всі первинні ліси та праліси, що залишились в ЄС; висаджування трьох мільярдів нових дерев у повній відповідності до екологічних принципів та ін. [13].

У червні 2021 року набув чинності Європейський кліматичний закон (European Climate Law), а через місяць Європейська Комісія ухвалила пакет законодавчих ініціатив під назвою «Fit for 55 package», спрямований на приведення політик ЄС у царинах клімату, енергії, транспорту, землекористування та оподаткування у відповідність до вимог цього Закону для досягнення скорочення викидів парникових газів на 55% до 2030 року (у порівнянні з рівнем 1990 року) [14].

Європейський кліматичний закон передбачає досягнення нульових викидів парникових газів для країн ЄС у цілому, переважно шляхом їх скорочення, інвестицій в екологічні технології та охорони навколишнього природного середовища; гарантує, що політика ЄС сприятиме досягненню цієї мети, а також, що всі сектори економіки та суспільства відіграють свою роль. Даний закон спрямований на: встановлення довгострокового напрямку для досягнення мети кліматичної нейтральності до 2050 р. соціально справедливим та економічно ефективним способом; створення системи моніторингу прогресу виконання та за потреби вжиття подальших заходів; забезпечення передбачуваності для інвесторів та інших суб'єктів економіки; переконання, що перехід до кліматичної нейтральності є незворотним [1, с. 15].

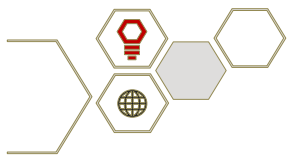

Пакет законодавчих ініціатив «Fit for 55 package» включав зміни до восьми чинних правових актів та запровадження п'яти нових ініціатив, що охоплюють клімат, енергетику та паливо, транспорт, будівлі, землекористування та лісове господарство. Серед іншого, він передбачав: поширення торгівлі викидами на будівлі та транспорт (з 2026 року), впровадження механізму компенсації та скорочення викидів CO₂ для міжнародної авіації, запровадження механізму коригування на кордонах на основі викидів CO₂ та нижчі стандарти викидів CO₂ для нових легкових автомобілів та фургонів.

Загалом, одним із ключових пунктів програми Fit for 55 є впровадження механізму транскордонного вуглецевого регулювання, що передбачає стягнення митних зборів з товарів, що ввозяться до ЄС, залежно від їх вуглецевого сліду. Таким чином у ЄС сподіваються захистити своїх виробників, оскільки посилення кліматичного регулювання в ЄС підвищує їх витрати і погіршує конкурентні позиції порівняно з виробниками з країн із менш жорстким регулюванням [1, с. 17].

В подальші роки до зазначених документів вносились ряд змін і доповнень. Проте, у рамках імплементації положень Європейської зеленої угоди, протягом початкового дворічного періоду після її започаткування, було сформовано комплексний нормативно-правовий каркас, що включає низку ключових стратегічних документів та регуляторних інструментів. Зокрема, розроблено такі програмні документи секторального значення, як Стратегія ЄС щодо біорізноманіття до 2030 року, Лісова стратегія ЄС, Нова стратегія ЄС щодо адаптації до зміни клімату, стратегії стосовно ґрунтів, пластику, хімічних речовин, Плани дій щодо нульового забруднення, циркулярної економіки, виробництва органічної продукції та ін.

У базовому, в контексті проблематики нашого дослідження, акті - Новій Лісовій стратегії ЄС до 2030 року – визнано, що ліси та інші лісисті землі 1 займають понад 43,5 2% суходолу ЄС і мають важливе значення для

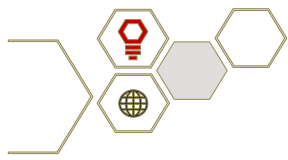

здоров'я та добробуту всіх європейців. Ліси здавна відіграють надзвичайно важливу роль у нашій економіці та суспільстві, створюючи робочі місця та забезпечуючи їжею, ліками, матеріалами, чистою водою тощо. Протягом століть ліси були процвітаючим осередком культурної спадщини та ремесел, традицій та інновацій. Але наскільки ж важливими вони були в минулому, настільки вони необхідні для майбутнього. Ліси є природним союзником в адаптації до зміни клімату і відіграватимуть життєво важливу роль у перетворенні Європи на перший кліматично нейтральний континент до 2050 року. Захист лісових екосистем також зменшує ризик та глобальних пандемій. Отже, здорове майбутнє людей, планети та процвітання залежить від збереження здорових, біорізноманітних та стійких лісів у Європі та світі [1].

Доцільно погодитись з позицією вітчизняних науковців про спрямованість Нової Лісової стратегії ЄС на підвищення лісистості країн ЄС, зростання кількості та якості лісових екосистем, а також сприяння їх стійкості до кліматичних змін, підтримуючи лісову біоекономіку та стійкий рівень лісозаготівлі [3, с. 404].

Ураховуючи євроінтеграційний вектор розвитку України, окреслене визначає необхідність приєднання вітчизняного правопорядку до досягнення відповідних цілей, а тому і застосування виваженого підходу до формування усього механізму правового регулювання відносин, що складаються з приводу володіння, користування та розпорядженням лісом [7, с. 37].

У сучасних кліматичних реаліях залишати природу, зокрема ліси, без управління — це крок, який не лише не сприятиме зростанню біорізноманіття, а й може призвести до зникнення тих лісових екосистем, які ми знаємо сьогодні. Лісові системи не існують ізольовано, вони постійно реагують на зміни клімату. Саме тому відповідальне управління біорізноманіттям слід розглядати не як право, а як прямий обов'язок людини.

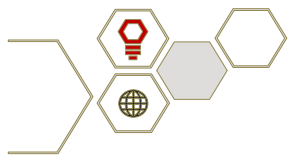

Погляди на досягнення цілей сталого розвитку умовно поділяються на два основні напрями. Перший передбачає раціональне та збалансоване використання природних ресурсів, включно з лісовим господарством. Другий ґрунтується на екоцентричному підході, що означає повну відмову від втручання людини в природні процеси.

В контексті реалізації першого підходу та продовження формування правового забезпечення сталого розвитку лісів та їх екологічної стійкості в 2023 році ухвалено Регламент (ЄС) 2023/1115 Європейського Парламенту та Ради від 31 травня 2023 року про надання на ринку Союзу та експорт із Союзу певних товарів і продуктів, пов'язаних зі знищенням і деградацією лісів, та скасування Регламенту (ЄС) 995/201043 [20] з метою мінімізації внеску Союзу у знеліснення та деградацію лісів по всьому світу, і, таким чином, сприяння скороченню глобального знищення лісів та зменшення внеску Союзу у викиди парникових газів і глобальну втрату біорізноманіття.

Регламент ЄС 2023/1115 встановлює правила щодо розміщення та надання доступу на ринок Союзу, а також експорту із Союзу відповідних продуктів, перелічених у Додатку I, які містять або були виготовлені з використанням: м'яса великої рогатої худоби, какао, кави, олійної пальми, каучуку, сої та деревини. З метою: (а) мінімізації внеску Союзу у вирубку та деградацію лісів у всьому світі, і, таким чином, сприяння зменшенню глобальної вирубки лісів; (б) зменшення внеску ЄС у викиди парникових газів та глобальну втрату біорізноманіття. Цей Регламент має сприяти, зокрема, досягненню Цілей сталого розвитку щодо життя на землі (ЦСР 15), кліматичних дій (ЦСР 13), відповідального споживання та виробництва (ЦСР 12), нульового голоду (ЦСР 2), а також міцного здоров'я та благополуччя (ЦСР 3) [12, с. 36].

Ще раз варто підкреслити, для досягнення екологічної стійкості лісів необхідно: удосконалити нормативно-правову базу та систему управління, зокрема через перегляд застарілих норм рубок, розробку дієвих механізмів

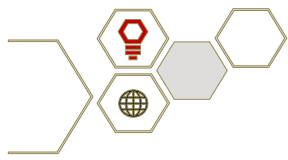

відповідальності за порушення природоохоронного законодавства, впровадження стратегічного планування на регіональному рівні; переорієнтувати лісове господарство на принципи сталого розвитку, що передбачає баланс між економічною доцільністю, екологічною безпекою та соціальною відповідальністю; забезпечити прозорість обігу деревини та знизити рівень тіньових схем шляхом цифровізації процесів, використання геоінформаційних систем, розвитку системи сертифікації та ефективного моніторингу [2, с. 67].

На сьогодні ключовими вітчизняними нормативно-правовими актами в сфері забезпечення сталого розвитку лісів є Лісовий кодекс України [21], а також Державна стратегія управління лісами України до 2035 року [22]. Проте для комплексного вирішення питання необхідне врахування конституційного, цивільного, земельного, господарського та інших галузей законодавства.

Метою розроблення Державної стратегії управління лісами України до 2035 року стало забезпечення ефективного управління лісами на основі забезпечення сталого ведення лісового господарства, збереження біорізноманіття в лісах, адаптованого до кліматичних змін лісового господарства, популяризація професії лісівника у суспільстві, забезпечення фінансової стабільності лісової галузі та створення сприятливих умов для активізації розвитку деревообробної та суміжних галузей економіки [22].

Для практичного втілення Державної стратегії управління лісами України до 2035 року було розроблено Операційний план реалізації у 2022-2024 роках [22]. Водночас тривала робота над актуалізацією даного правового регулювання і 28 жовтня 2025 р. прийнято Операційний план заходів з реалізації у 2025—2027 рр. Державної стратегії управління лісами України до 2035 р. [16], що включає заходи з ефективного управління лісами, забезпечення екологічної стійкості, забезпечення вагомго внеску лісів у розвиток економіки, дослідження та освіту в даному напрямку.

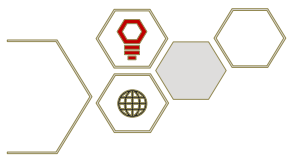

Для прикладу, на забезпечення інтеграції вітчизняної системи регулювання та контролю діяльності з отримання та реалізації лісового репродуктивного матеріалу до стандартів ЄС спрямований проект Закону про лісові репродуктивні ресурси, прийнятий у першому читанні [23], який загалом відповідає нормам Європейського Союзу, але потребує доопрацювання.

Висновки. Беручи до уваги, що у світі застосовуються різні підходи до взаємодії людини з природою, нинішня європейська політика, орієнтована на багатофункціональність лісів, виглядає найбільш доцільною. Хоча вона може потребувати певних коректив, саме впровадження продуманого та стійкого багатофункціонального лісового господарства, яке поєднує екологічні, соціальні та економічні інтереси, є єдиним шляхом, здатним задати світу правильний вектор змін. Ці зміни спрямовані на пом'якшення наслідків кліматичних викликів і створення умов для відновлення біорізноманіття.

Позитивним є те, що в межах ЄС тривають обговорення щодо підходів до управління лісами. Адже саме конструктивний діалог зазвичай стає основою для вироблення найбільш ефективних рішень. Щоб така дискусія була справді результативною, необхідно визначити ключові терміни, які лежать в її основі.

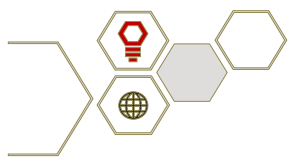
Проведене дослідження підтвердило, що проблеми, які вирішуються на основі цього комплексу документів, охоплюють екологічний, економічний та правовий виміри: від пошуку оптимальних моделей сталого управління лісами до створення глобальних механізмів відповідальності за збереження біорізноманіття. Вони формують нову парадигму європейського права довкілля, де ліси розглядаються як стратегічний ресурс і глобальне благо. Лісове господарство розглядається як ключовий елемент кліматичної політики ЄС. Відповідно, Європейський зелений курс, Лісова стратегія ЄС до 2030 року та інші документи формують комплексну правову базу для сталого розвитку лісів.

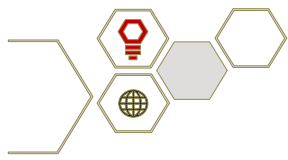
Для України важливо інтегрувати європейські підходи, щоб забезпечити баланс між економічним зростанням, соціальним добробутом та охороною природних ресурсів. Основними інструментами для модернізації управління лісами виступають цифровізація, національні лісові програми, адаптація до кліматичних змін та наслідків воєнної агресії. Імплементація європейської моделі сталого лісокористування в Україні має стати не лише правовим завданням, а й стратегічним напрямом розвитку держави, що забезпечить баланс між економічним зростанням, соціальним добробутом та охороною природних ресурсів у контексті євроінтеграції. Завершення скринінгу вітчизняного законодавства формує нові виклики як в контексті наступних етапів євроінтеграції України, так і імплементації стандартів сталого розвитку лісів.

Список використаних джерел

1. Іванюта С.П., Якушенко Л.М. Європейський зелений курс і кліматична політика України: аналіт. доп. / за заг. ред. А.Ю. Сменковського. Київ : НІСД, 2022. 95 с. DOI: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2022.12>
2. Кравчук В. М., Спесівцев Д. С., Старчук О.В. Екологічні аспекти ведення лісового господарства в умовах сталого розвитку. *Право та державне управління*. № 2, 2025. С. 62-68
3. Волковська Ю. І., Дубовіч І. А., Стале ведення лісового господарства в умовах зміни клімату: досвід країн - членів ЄС. *Сталий розвиток економіки*. № 4 (51), 2024. С. 403-408. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-51-56>
4. Заверюха М. М. Правове регулювання використання та охорони лісів в Україні: монографія. Одеса: Юридична література, 2018. 224 с.
5. Заверюха М.М. Правова охорона лісів в умовах воєнного часу. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. Вип. 3. 2022. С. 164–167.

6. Юшкевич Х.В. Актуальні проблеми в галузі охорони та захисту лісового фонду (адміністративно-правовий аспект). *Приватне та публічне право*. 2018. № 2. С. 113–118.
7. Спесівцев Д. С. Право власності держави на ліс як об'єкт охорони та захисту в механізмі забезпечення екологічної стійкості лісових екосистем (еволюція конструкції крізь призму теорії нерухомості). *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції* № 4. 2025. С. 35-43.
8. Гордійчук М. А. Поняття законодавчого забезпечення екологічної стійкості лісів в Україні. *Юрид. вісн.* 2024. № 1. С. 256–264.
9. Гордійчук М. А. Нормативно-правове забезпечення екологічної стійкості лісів в умовах воєнного та повоєнного відновлення України. *Право і суспільство*. 2023. № 6. С. 173–178.
10. Лукомська А.Є., Ярошенко А.С. Досвід зарубіжних країн щодо вдосконалення механізмів державного управління в екологічній сфері в контексті євроінтеграції. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2021. №1. С.61–64.
11. Ямненко Т.М., Григорович М. В. Стратегічні дії Європейського Союзу щодо зміни клімату: інтеграційні перспективи України. *Юридичний вісник*. № 4 (65) 2022. С. 36-42
12. Аналітична записка з питань порівняльного законодавства щодо збереження та відтворення лісів у державах-членах Європейського Союзу. URL: <https://surl.li/pbmaun> (access date: 29.10.2025).
13. Аналітичний документ «Відповідність державної політики України у сфері збереження біорізноманіття пріоритетам та цілям Європейського зеленого курсу». URL: <https://surli.cc/lpucmw> (access date: 30.10.2025).
14. Європа бере «Зелений курс». URL: <https://eu4ukraine.eu/greengeal-ua> (access date: 28.10.2025).
15. Ukraine successfully completes its screening process. URL: <https://surl.lt/cerijr> (access date: 25.10.2025).

16. Про затвердження операційного плану заходів з реалізації у 2025—2027 роках Державної стратегії управління лісами України до 2035 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.10.2025 р. № 1356-р. URL: <https://surl.li/rgczkb> (access date: 30.10.2025).
17. The European Green Deal. URL: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0002.02/DOC_1&format=PDF (access date: 29.10.2025).
18. EU Biodiversity Strategy for 2030. Bringing nature back into our lives. URL: <https://surl.li/spclmh> (access date: 28.10.2025).
19. New EU Forest Strategy for 2030. URL: <https://surl.li/proxzi> (access date: 29.10.2025).
20. Regulation (EU) 2023/1115 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on the making available on the Union market and the export from the Union of certain commodities and products associated with deforestation and forest degradation and repealing Regulation (EU) No 995/2010. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1115/oj/eng> (access date: 29.10.2025).
21. Лісовий кодекс України: Закон України від 21.01.1994 р. № 3852-XII. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 17. Ст. 99 (із змінами).
22. Про схвалення Державної стратегії управління лісами України до 2035 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 р. № 1777-р. Офіційний вісник України. 2022. № 4. Ст. 256 (із змінами)
23. Проект Закону про лісові репродуктивні ресурси. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/41577>. (access date: 30.10.2025).